

III priedas „Konsultacijos su partneriais“

I. Pagrindiniai partnerystės principai

Rengiant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą (toliau – Strateginis planas) ir konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, partnerystė yra grindžiama šiais pagrindiniais principais:

1. atvirumo – užtikrinti valdymo procesų atvirumą ir skatinti visuomenę aktyviai juose dalyvauti;
2. viešumo ir skaidrumo – bendradarbiavimas yra viešas, nuolat supažindinant visuomenę ir interesų grupes su formuojama žemės ūkio ir kaimo plėtros politika;
3. efektyvumo – partneriai į konkrečių sričių tikslų įgyvendinimą įtraukiami pagal savo kompetenciją ir dėl esminių kausimų;
4. sąžiningumo – pareigas atlikti sąžiningai ir laikytis aukščiausių skaidrumo, patikimumo, nešališkumo standartų.

Partnerystė organizuojama ir įgyvendinama visais Strateginio plano etapais (rengimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo) laikantis deleguotojo akto, priimto remiantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnio 3 dalimi. Į partnerių sąrašą yra įtraukiami partneriai, nurodyti Reglamento (ES) 2021/2115 106 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir Reglamento (ES) 240/2014 4 straipsnyje. Remiantis ES teisės aktų nuostatomis, prioritetą teikiamas reprezentatyviems, nacionaliniu ar regioniniu mastu pripažintiems partneriams. Galutinai pasirenkant konkrečius partnerius išlaikomas Reglamento (ES) 240/2014 2 straipsnyje įtvirtintas bendras principas, kuriuo remiantis atrenkami partneriai, kurie geriausiai reprezentuotų atitinkamus suinteresuotuosius subjektus ir būtų paskirti kaip tinkamai įgalioti atstovai, atsižvelgiant į jų kompetenciją, galimybes aktyviai dalyvauti ir tinkamą atstovavimo lygį. Nustatant organizacijų tinkamumą būti partneriais papildomai vertinama šios organizacijos atstovaujama sritis, geografinė ir teminė aprėptis, jos reprezentatyvumas atstovaujant plačios grupės, bet ne individualius interesus.

Siekiant partnerystės principo įgyvendinimo ir efektyvesnio valdžios institucijų ir partnerių bendradarbiavimo Vadovaujančioji institucija 2021 m. patvirtino nacionalinius teisės aktus, kuriais yra įtvirtinamas pagrindinės partnerystės principo įgyvendinimo nuostatos: Žemės ūkio ministerijos bendradarbiavimo su partneriais tvarkos aprašas, Ekspertų atrankos į sudaromų kolegialių organų veiklą tvarkos aprašas bei Partnerių ir ekspertų etikos kodeksas.

II. Konsultacijų su partneriais organizavimas ir įgyvendinimas

Jau nuo 2019 metų Vadovaujančioji institucija užtikrino veiksmingą partnerių ir kitų suinteresuotų subjektų įtraukimą į Strateginio plano parengiamuosius darbus užtikrindama subalansuotą atstovavimą atitinkamoms valdžios institucijoms ir Reglamento (ES) Nr. 2021/2115 106 str. 3 d. nurodytų partnerių atstovams: kompetentingų regioninių, vietos valdžios institucijų, kitų viešojo sektoriaus institucijų, ekonominių ir socialinių partnerių, įskaitant žemės ūkio sektoriaus atstovus bei įstaigų, atstovaujančių pilietinei visuomenei, įskaitant aplinkosaugos partnerius, nevyriausybinės organizacijas ir įstaigas, atsakingas lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą, jaunimo teisių, mokslo įstaigų ir institucijų atstovus.

Vadovaujančioji institucija siekdama visų suinteresuotų šalių dalyvavimo rengiant Strateginį planą, kuo didesnio paramos tikslingumo ir efektyvumo veiklas vykdė trimis kryptimis:

organizavo susitikimus su socialiniais partneriais, vykdė apklausą „Nacionaliniai žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos strateginiai tikslai ir poreikiai 2021–2027 m.“, o atskirais Strateginio plano rengimo klausimais konsultavosi su Aplinkos, Vidaus reikalų ir Finansų ministerijomis, Seimo Kaimo reikalų komitetu ir kitomis institucijomis.

Pradedant planuoti naujojo laikotarpio EŽŪKP ir EŽŪGF fondų investicijas 2019 m. balandžio – birželio mėn. buvo vykdomi parengiamieji susitikimai (įvadinis ir 10 diskusinių grupių susitikimų) (žr. 1 lentelė), kurie buvo skirti aptarti kiekvieno konkretaus tikslo situacijos analizę, SSGG ir nustatyti poreikius bei aptarti rizikos valdymo ir finansines priemones. Kiekvieno susitikimo metu buvo pristatyta Lietuvos socialinių mokslų centro Ekonomikos ir kaimo vystymo instituto atlikta situacijos analizė kiekvienam konkrečiam tikslui atskirai. Vadovaujančioji institucija taip pat pristatė pagrindinius BŽŪP pokyčius lyginant su 2014–2020 m. finansiniu laikotarpiu. Po pristatymų, diskusijos dėl situacijos analizės, SSGG ir poreikių buvo organizuojamos mažesnėse grupėse. Diskusijų grupėse rezultatai, susitikimo dalyvių pasiūlymai ir pastabos, buvo apibendrinti ir protokoluoti. Pateikti pasiūlymai ir pastabos buvo apsvaistytos ir įvertintos ir atitinkamai buvo patobulinta SSGG analizė bei nustatyti poreikiai.

2020 m. kovo – balandžio mėn. vyko apklausa „Nacionaliniai žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos strateginiai tikslai ir poreikiai 2021–2027 m.“, kuria taip pat siekta įtraukti suinteresuotas šalis į Strateginio plano rengimą bei prioretizuoti poreikius. Apklausoje dalyvavo Vadovaujančiosios institucijos partneriai, tiesiogiai susiję su žemės ūkio veikla ar kaimo plėtra (valdžios institucijos, socialiniai partneriai, mokslo įstaigų atstovai bei įstaigos atstovaujančios pilietinei visuomenei). Kiekvieno respondento (asociacijos, institucijos, ekspertų grupės ir t.t.) prieš pateikiant atsakymus buvo prašoma su nariais aptarti nacionalinius tikslus ir iššūkius Lietuvos žemės ūkyje ir kaime, išdiskutuoti pateiktus poreikius bei sudaryti poreikių prioritetinę eilę pagal kiekvieną BŽŪP tikslą taip siekiant įtraukti kuo daugiau socialinių partnerių.

Buvo gautas 21 atsakymas iš mokslo įstaigų (Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centras; Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas; Vytauto Didžiojo universitetas; Gyvulininkystės institutas) bei 70 atsakymų iš ūkininkų asociacijų bei kitų su žemės ūkio veikla susijusių organizacijų (Lietuvos ūkininkų sąjunga, Žemės ūkio rūmai, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Vietos veiklos grupių tinklas, Valstybinė augalininkystės tarnyba, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Lietuvos verslo konfederacija, Aplinkos ministerija, Aplinkosaugos koalicija ir kt.), iš kurių apie 90 proc. sudarė žemdirbiškos organizacijos. 2020 m. birželio mėn. vyko susitikimas, kurio metu buvo pristatyta pasiekta pažanga rengiant Strateginį planą, taip pat pristatyti vykusios apklausos rezultatai. Apklausoje rezultatai leido įvertinti mokslo įstaigų bei ūkininkų asociacijų ir kitų su žemės ūkio veikla, kaimo plėtra susijusių organizacijų nuomonę dėl to, kokie yra pagrindiniai žemės ūkio sektoriaus ir Lietuvos kaimo iššūkiai ir problemos bendrai bei vertinant ekonominį, aplinkosauginį ir socialinį aspektus. Apklausa taip pat leido pamatyti, kuriuos iš nustatytų prioritetų socialiniai partneriai laiko aktualiaisiais.

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/2115 106 str. 2 d. nustatytais reikalavimais už Strateginio plano rengimą atsakinga įstaiga užtikrina, kad už aplinkos ir klimato sritis atsakingos kompetentingos valdžios institucijos veiksmingai dalyvautų rengiant su aplinka ir klimatu susijusias Strateginio plano nuostatas. Atsižvelgiant į tai, 2021 m. balandžio 8 d. žemės ūkio ir aplinkos ministrai pasirašė memorandumą, kurio tikslas – plėtoti ir stiprinti bendradarbiavimą agrarinės aplinkosaugos srityje. Iš ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų atstovų sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė dirbo nuo 2021 m. gegužės mėnesio ir ženkliai prisidėjo prie

Strateginio plano ekoschemų, kaimo plėtros agroaplinkosaugos priemonių ir paramos tinkamumo sąlygų (geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimai ir valdymo reikalavimai) rengimo.

2021 m. vasario – gruodžio mėn. buvo suorganizuota 18 susitikimų (žr. 1 lentelė) dėl konkrečių Strateginio plano intervencinių priemonių, ar jų grupių, dėl geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartų bei valdymo reikalavimų. Susitikimai vyko dėl paramos priemonių jauniems ūkininkams, smulkiesiems ūkininkams, ekologinio ūkininkavimo, ekoschemų, susietosios paramos, dėl paramos ūkininkaujantiems nederlingose žemėse. Taip pat dėl LEADER priemonės, Lietuvos žemės ūkio skaitmeninimo ir žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemos (ŽŪŽIS). Vyko susitikimai ir su atskirų sektorių (miškų ūkio, bitininkystės, vaisių ir daržovių) atstovais. Ekoschemų, GAAB ir VR atveju vyko net po kelis susitikimus su socialiniais partneriais (iš 18 susitikimų 6 buvo skirti šioms temoms). Daugelio susitikimų metu išsakytos pastabos ir pasiūlymai buvo apibendrinti ir protokoluoti. Mažesnių grupių susitikimai protokoluoti nebuvo, tačiau abiem atvejais pateikti pasiūlymai ir pastabos buvo apsvaistytos ir įvertintos bei atitinkamai patobulintos Strateginio plano priemonės.

Be teminių susitikimų, skirtų konkrečioms Strateginio plano priemonėms ar jų grupėms, vyko ir 6 bendrieji susitikimai skirti konsultacijoms su socialiniais ir ekonominiais partneriais bei kitomis suinteresuotomis šalimis dėl Strateginio plano priemonių, kitų plano sudėtinųjų dalių bei plano rengimo procesui pristatyti. Šiuose susitikimuose partnerystė buvo vykdoma žymiai plačiau – įtraukta daugiau ir įvairesnių partnerių organizacijų, nei vykdant temines diskusijas, vykdytos platus masto konsultacijos, kurios sudarė galimybę labai plačiam partnerių ratui išsakyti pastabas parengtiems dokumentams. Susitikimai taip pat buvo transliuojami tiesiogiai internetu „YouTube“ kanalu:

- 2020-06-17 susitikimo metu buvo pristatyta pažanga, susijusi su Strateginio plano rengimu, pristatyti jau atlikti ir planuojami veiksmai, pagrindinės Strateginio plano paramos teikimo nuostatos bei vykusios socialinių partnerių apklausos rezultatai.
- 2021-11-10 vyko susitikimas su Seimo Kaimo reikalų komiteto nariais, kuriems buvo pristatytas planuojamas Strateginio plano finansavimas, tikslai ir jų sąsajos su Vyriausybės prioritetais bei Sanglaudos politika, plačiau pristatytos ekoschemos.
- 2021-12-09 Strateginio plano projektas buvo pristatytas visiems socialiniams partneriams. Buvo pristatytas finansinis planas, GAAB, VR ir visos planuojamos priemonės. Pristatymo metu taip pat buvo akcentuoti ir susitikimų su socialiniais partneriais pasiekti rezultatai ir surasti kompromisai. Vadovaujančioji institucija kvietė socialinius partnerius ir toliau teikti konstruktyvius pasiūlymus. Buvo gauti pasiūlymai iš 10 organizacijų: Aplinkosaugos koalicijos, Lietuvos ūkininkų sąjungos (LŪS), Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos (LŽŪBA), Lietuvos kaulių augintojų asociacijos (LKAA), Nederlingų žemių naudotojų asociacijos (NŽNA), Lietuvos biomasės naudotojų asociacijos LITBIOMA, Lietuvos darbdavių konfederacijos (LDA), Privačių miškų ir žemių naudotojų asociacijos (PMŽNA), Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacijos „Kooperacijos kelias“, Vietos veiklos grupių tinklo (VVGT).
- 2021-12-15 Strateginis planas ir su juo susiję klausimai buvo aptarti Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos ir Kaimo reikalų komitetų bendrame posėdyje, pakartotinai Aplinkos apsaugos komitete, abiejuose posėdžiuose dalyvaujant socialiniams partneriams ir kitiems suinteresuotiems asmenims, bei su Lietuvos Respublikos premjere (2021-12-17).
- 2021-12-21 Strateginio plano projektas pristatytas savivaldybių žemės ūkio specialistams. Savivaldybių žemės ūkio skyrių specialistai ypač domėjosi geros aplinkos agrarinės būklės reikalavimais (daugiamečių pievų plotų atstatymas, žolės mulčiavimas, durpžemių ir

šlapynių bei paviršinio vandens apsauga ir kt.) ir ekoschemomis. Buvo diskutuojama dėl nusidėvėjusių melioracijos sistemų remonto ir rekonstravimo, griovių priežiūros.

- 2021-12-30 įvyko galutinis Strateginio plano pristatymas.

Po vykusių bendrųjų susitikimų, parengti susitikimų apibendrinimai, visi partnerių pasiūlymai buvo įvertinti ir Žemės ūkio ministerijos (Vadovaujančiosios institucijos) interneto svetainėje pateikti atsakymai ir galimybės atsižvelgti į pasiūlymus:

https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/Aktuali_versija_Priedas_Nr1_soc_partneriu_pastabos_SP_2021-12-09_projektui.pdf

2022 m. balandžio – gegužės mėn. siekiant įvertinti galimybes atsižvelgti į 2022 m. balandžio 1 d. pateiktas Europos Komisijos (toliau – Komisijos) pastabas ir rekomendacijas Strateginio plano projektui Vadovaujančioji institucija suorganizavo 10 teminių susitikimų su socialiniais partneriais. Vykusių susitikimų metu buvo pristatytos Komisijos pastabos, Vadovaujančiosios institucijos siūlymai dėl galimybės atsižvelgti į Komisijos pastabas ir rekomendacijas bei siūloma diskutuoti dėl Lietuvos pozicijos koreguojant Strateginį planą. Susitikimų metu dalyviai aktyviai išsakė savo poziciją, matomas rizikas ir teikė pasiūlymus kaip būtų galima reaguoti į Strateginiam planui pateiktas pastabas. Susitikimų metu išsakytos pastabos ir pasiūlymai buvo apibendrinti ir protokoluoti, o į pasiūlymus pagal galimybes atsižvelgta tikslinant Strateginį planą ir rengiant atsakymus Komisijai:

- 2022-04-21 vykusiame susitikime buvo diskutuota dėl Komisijos pastabų ir Vadovaujančiosios institucijos pozicijos, susijusios su GAAB, ypatingą dėmesį skiriant augalų kaitos bei dirvos apsaugos per žiemą reikalavimams.
- 2022-04-26 vykusio susitikimo metu buvo aptartos Komisijos pastabos ir Vadovaujančiosios institucijos siūloma pozicija, susijusi su dalimi ekoschemų (*TI05eko1.1, TI05eko1.2, TI05eko1.3, TI05eko1.4, TI05eko1.5, TI05eko1.6, TI05eko1.8*) (116-125 Komisijos pastabos), aptarti ekosistemoms taikomi reikalavimai, išipareigojimų terminai, galimas poveikis bei ekoschemų suderinamumo klausimai.
- 2022-04-28 vykusio susitikimo metu buvo aptartos Komisijos pastabos (123-133 ir 153-155) ir Vadovaujančiosios institucijos siūloma pozicija, susijusi su dalimi ekoschemų (*TI05eko1.6, TI05eko1.8, TI05eko2, TI05eko3, TI05eko4, TI05eko6, TI05eko7, TI05eko8, TI05eko9*), ekologiniu ūkininkavimu (123-133 ir 153-155 Komisijos pastabos), aptarti ekosistemoms taikomi reikalavimai, išipareigojimų terminai, galimas poveikis bei ekoschemų suderinamumo klausimai.
- 2022-05-03 vykusio susitikimo metu buvo aptartos Komisijos pastabos ir Vadovaujančiosios institucijos siūloma pozicija bei kiti klausimai, susiję su parama jauniems ūkininkams, jaunųjų ūkininkų apibrėžimu, investicinėmis priemonėmis (investicijos į žemės ūkio valdas, tvarios investicijos į žemės ūkio valdas, reguliuojamas drenažas, žemės ūkio produktų perdirbimas, įskaitant ir finansinę priemonę), trumposiomis tiekimo grandinėmis, smulkių -vidutinių bei smulkių ūkių plėtra ir kooperacija.
- 2022-05-05 vykusio susitikimo metu buvo aptartos Komisijos pastabos ir Vadovaujančiosios institucijos siūloma pozicija bei kiti klausimai, susiję su tiesioginėmis išmokomis (išmokų ribojimas, persikirstymo išmokos, bazinės ir jaunųjų ūkininkų išmokos, susietoji parama), parama mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse bei pereinamojo laikotarpio nacionaline parama 2023-2027 m.
- 2022-05-10 vykusio susitikimo metu buvo aptartos Komisijos pastabos ir Vadovaujančiosios institucijos siūloma pozicija bei kiti klausimai, susiję su miškų priemonėmis, priemonėmis, skirtoms negamybinėms investicijoms, rizikos valdymo

priemonėmis bei prioritetinių veiksmų programos (NATURA 2000) ir nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimo.

- 2022-05-16 vykusio susitikimo metu buvo aptartos Komisijos pastabos ir Vadovaujančiosios institucijos siūloma pozicija bei kiti klausimai, susiję su LEADER ir sumanių kaimų priemonėmis.
- 2022-05-24 surengtas susitikimas, skirtas ŽŪŽIS aptarimui.

Nuo 2019 m. organizuotuose susitikimuose ir diskusijose dalyvavo visos suinteresuotos šalys, numatytos Reglamento (ES) 2021/2115 106 str. (žr. 2 lentelė): atitinkamos valdžios institucijos (Žemės ūkio ministerija, Nacionalinė mokėjimo agentūra, Aplinkos ministerija, Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, Valstybinė augalininkystės tarnyba, Valstybinė maisto veterinarijos tarnyba, Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra, Valstybinė saugomu teritorijų tarnyba, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos projektų valdymo agentūra, savivaldybių administracijos ir kt.), ekonominiai ir socialiniai partneriai (ŽŪR, ŽŪT, LDAA, LŽŪKT, LPA, LEŪA, LMGAGA, LŠŪS, LŠA, LVK, LŽŪBA, LŪS, LGAA, JŪJS, LNŽNA, LMSA, VDU, LSMU, VU, LAMMC ir kt.), kiek mažesniu mastu dalyvavo ir asociacijos, atstovaujančios pilietinę visuomenę ir kurių veikla susijusi su socialinės įtraukties skatinimu (Žaliosios politikos institutas, VVGT, atskirų VVG atstovai ir kt.). Visgi, asociacijos, atstovaujančios pilietinę visuomenę ir kurių veikla susijusi su socialinės įtraukties skatinimu, dalyvavo diskusijose ir susitikimuose, kuriuose buvo aptarta LEADER priemonė, ŽŪŽIS.

III. Pagrindiniai konsultacijų su partneriais rezultatai:

Siekiant tvaresnio paramos planavimo, susitikimų ir diskusijų metu išsakytos pastabos ir siūlymai įvertinti Vadovaujančiosios institucijos ir ekspertų ir pagal juos atitinkamai tobulinami Strateginio plano priemonių ir kitų sudėtinių dalių aprašymai.

Vadovaujančioji institucija atsižvelgė į Žemės ūkio rūmų, Žemės ūkio tarybos bei kitų socialinių partnerių pasiūlymus dėl geros aplinkos agrarinės būklės (GAAB), valdymo reikalavimų (VR) ir ekoschemų – daugiamečių pievų išlaikymo, šlapynių ir durpžemių arimo, dirvos apsaugos jautriausiu periodu, augalų kaitos, kraštovaizdžio elementų, jautrių pievų apsaugos, veiklos ariamojoje žemėje skaičiuoklės, gyvūnų gerovės, pievų atkūrimo ir priežiūros, tarpinių pasėlių, žolės smulkinimo. Pritarta pasiūlymams dėl įsikūrimo paramos jauniems ūkininkams padidinimo, atskirų investicinių priemonių smulkiems galvijų augintojams, dėl didesnės maksimalios išmokos vienam projektui stambiems ūkininkams, tvarių investicijų į gyvūnų gerovę paukštininkystei bei kiaulininkystei, finansų inžinerijos priemonių (lengvatinių paskolų), investicinių priemonių kooperacijai stiprinti. Atsižvelgiant į prašymus buvo padidintos kompensacinės išmokos ekologiškai ūkininkaujantiems, grūdų augintojų prašymu numatyta priemonė sertifikuotai sėklai naudoti ir atsisakyta riboti augalų sąrašą, sumažinti ribojimai ir išplėsta ekoschema bearimei žemdirbystei, padidintas Bendruomenių inicijuotos vietos plėtros (LEADER) priemonės biudžetas ir kt. Be to, atsižvelgta į VVGT siūlymus dėl vietos plėtros strategijų teminio ir numatomų rezultatų planavimo lankstumo. Kiekvienai vietos veiklos grupei palikta galimybė rinktis įgyvendinti teminę vietos plėtros strategiją, savarankiškai numatyti ir apskaičiuoti planuojamus rodiklius ir jų reikšmes, kuriomis tik vėliau bus papildytas Strateginis planas. Pritarta Aplinkos ministerijos ir Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro siūlymams dėl miško veisimo ir priežiūros priemonių, kad remiamų projektų medžių rūšinę sudėtį sudarytų ne mažiau kaip 20 proc. lapuočių medžių rūšių ir neįvedinėti naujų medžių rūšių. Atsižvelgta į Baltijos aplinkos forumo siūlymą ir lapuočių medžių procentas rūšinėje sudėtyje padidintas iki 20

proc. Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija pasiūlė remti miškininkystės potencialo atkūrimą, būklės palaikymą, investicijas į miškų technologijas ir kt. Į siūlymą atsižvelgta iš dalies – bus remiamas miškų atkūrimas po stichinių nelaimių, miškų priežiūra ir apsauga, tačiau neremiamos investicijos į miškininkystės technologijas. Socialiniai partneriai pritarė ministerijos siūlymui biodujų gamyba ūkio reikmėms remti tik pagal priemonę KP31tvi - „Tvarios investicijos į žemės ūkio valdas“, taip pat pasiūlė prailginti paskolų teikiamų pagal priemonę KP17 jūs “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” trukmę iki 10 metų, tačiau Vadovaujančiosios institucijos nuomone, trumpesnė paskolų trukmė sudarytų galimybę efektyviau panaudoti grįžusias lėšas, didintų pasinaudojusių paskolomis skaičių, be to, 5 metų paskolų suteikimo trukmė nustatyta remiantis atliktu finansinių priemonių ex-ante vertinimu ir jaunųjų ūkininkų apklausa (66 proc. apklaustųjų pasisakė už vidutinės trukmės iki 5 metų paskolas). Jaunieji ūkininkai paskolos lėšomis žemę taip pat galės įsigyti pagal priemonę KP 12 vld “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Socialiniai partneriai taip pat siūlė pagal priemonę KP 14prđ “Investicijos į bioekonomikos verslus” atsisakyti numatyto prioriteto maisto sektoriui prioritetą teikiant tik produktams, skirtiems maistui. Partneriai siūlė didinti paramos lygį žemės ūkio mokslo, mokymo, inovacijų ir konsultavimo sritims ir efektyvinti žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemos (toliau – ŽŪŽIS) įgyvendinimą. Ministerija pritarė siūlymams dėl ŽŪŽIS veiklos efektyvinimo ir integracijos didinimo, to bus siekiama diegiant naujas priemones: koordinuojančios struktūros, bendros ŽŪŽIS internetinės platformos, konsultantų tinklo platformos, EIP partnerių paieškos įrankio, naujų žinių perdavimo metodų taikymas ir kt. Vadovaujančioji institucija pritarė partnerių siūlymui peržiūrėti EIP priemonės paraiškų vertinimo ir atrankos tvarką, kad ji būtų lankstesnė ir ši intervencinė priemonė būtų dar atviresnė. Atsižvelgta į siūlymus, kad bendradarbiaujant atsakingoms ministerijoms, didesnis dėmesys būtų skiriamas Žaliojo kurso temoms. Pritarta siūlymams, kad ūkininkai būtų skatinami naudotis inovacijomis, skiriant papildomus balus investicinėse priemonėse. Socialiniai partneriai atkreipė dėmesį, kad reiktų perimti gerą patirtį iš kitų ES šalių narių, kur yra organizuojamos inovacijų paramos tarnybos, įtraukiami konsultantai, veikiantys kaip inovacijų brokeriai, vykdomas tikslinis inovacijų paramos koordinavimas. Į šiuos siūlymus numatoma atsižvelgti ir skirti atstovus, kurie būtų tiesiogiai atsakingi už inovacijų paramos paslaugų organizavimą žemės ūkio ir kaimo plėtros sektoriuje. Atsižvelgta į siūlymus organizuoti mokymus nuotoliniu būdu, nes ši mokymo forma ūkininkams yra tinkama ir patraukli. Dauguma socialinių partnerių teigiamai įvertino ir pritarė konsultantų akreditacijos atsisakymui, tuo pačiu akcentuodami, kad būtina užtikrinti konsultantų kvalifikaciją, kompetencijas, nešališkumą, ir atsakomybę.

Partnerystei užtikrinti įgyvendintos / -mos ir jos skatinimui ateityje numatomos įgyvendinti ir kitos Vadovaujančiosios institucijos iniciatyvos:

- šiuo metu yra ir ateityje, įgyvendinant Strateginį planą 2023–2027 m. bus sudaryta galimybė partneriams patiems inicijuoti ir organizuoti susirinkimus, diskusijas ir posėdžius, prisidėsiančius prie geresnio Strateginio plano įgyvendinimo, juos apmokant iš Lietuvos kaimo tinklo (Techninės paramos) lėšų.

- partnerių įtraukimui ir informacijos sklaidai užtikrinti Vadovaujančiosios institucijos (Žemės ūkio ministerijos) tinklapyje įdiegta partneriams skirta atskira internetinė skiltis dėl pasirengimo 2023–2027 m. laikotarpiui ir Strateginio plano rengimo. Ji nuolat pildoma, talpinama partneriams aktuali informacija: teisės aktų projektai, įvertintos partnerių išsakytos pastabos ir pasiūlymai, pateikti atsakymai, informacija apie renginius ir kt.). Tokiu būdu taip pat suteikiant galimybę suinteresuotoms šalims pastabas viešai paskelbtiems dokumentų projektams teikti raštu.

Visa informacija apie diskusijas su partneriais paskelbta Vadovaujančiosios institucijos (Žemės ūkio ministerijos) tinklapyje: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/bendroji-zemes-ukio-politika/bzup-po-2020-metu/lietuvas-zemes-ukio-ir-kaimo-pletros-2023-2027-m-strateginis-planas/susitikimai-diskusijos-del-strateginio-plano>.

1 lentelė. Vadovaujančiosios institucijos organizuotų susitikimų su socialiniais partneriais sąrašas

Eil. Nr.	Tikslai/ intervencinės priemonės	Susitikimo data
1.	A tikslas	2019-05-23
2.	B tikslas	2019-05-28
3.	C tikslas	2019-06-04
4.	D ir E tikslai	2019-06-06
5.	F tikslas	2019-05-14
6.	H tikslas	2019-05-09
7.	I tikslas	2019-05-07
8.	Kompleksinis tikslas	2019-05-30
9.	Diskusinė grupė dėl rizikos valdymo ir finansinių priemonių	2019-05-21
10.	Susitikimas dėl SP	2020-06-17
11.	LEADER priemonė	2021-02-09
12.	Parama jauniems ūkininkams	2021-04-30
13.	Ekologinis ūkininkavimas	2021-05-06
14.	Lietuvos žemės ūkio skaitmeninimas	2021-05-07
15.	Parama smulkiesiems ūkininkams	2021-05-13
16.	ŽŪŽIS	2021-05-20
17.	Susietoji parama	2021-06-17
18.	VR, GAAB, ekoschemos	2021-07-08
19.	LEADER priemonė	2021-09-24
20.	VR, GAAB, ekoschemos	2021-10-14
21.	Ekoschemos	2021-11-09
22.	Susitikimas su KRK dėl SP pažangos ir finansinio plano	2021-11-10
23.	GAAB	2021-11-18
24.	Ekoschemos	2021-11-23
25.	Parama ūkininkaujantiems nederlingose žemėse	2021-11-30
26.	VR	2021-11-30
27.	Miškų ūkis	2021-12-07
28.	Bitininkystės sektorius	2021-12-10
29.	SP pristatymas plačiajai visuomenei	2021-12-09
30.	Vaisių ir daržovių sektorius	2021-12-13

31.	SP pristatymas savivaldybių žemės ūkio specialistams	2021-12-21
32.	Galutinis SP pristatymas	2021-12-30
33.	GAAB	2022-04-21
34.	Ekoschemos I	2022-04-26
35.	Ekoschemos II	2022-04-28
36.	Gamybinės investicijos ir kartų kaita	2022-05-03
37.	Tiesioginės išmokos, Pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama, MPŪV	2022-05-05
38.	Negamybinės investicijos	2022-05-10
39.	GAAB, ekoschemos	2022-05-12
40.	GAAB, ekoschemos	2022-05-13
41.	Leader ir sumanūs kaimai	2022-05-16
42.	<i>Ekoschemos I ir II bei 1-9 GAAB (antrasis svarstymas)</i>	2022-05-19
43.	<i>ŽŪŽIS</i>	2022-05-24
44.	<i>Likę probleminiai klausimai</i>	2022-05-26

2 lentelė. Vadovaujančiosios institucijos organizuotuose susitikimuose dalyvavę socialiniai partneriai pagal Reglamento (ES) 2021/2115 106 str.

Eil. Nr.	Tikslai/ intervencinės priemonės	Susitikimo data	Valdžios institucijos	Ekonominiai ir socialiniai partneriai	Atitinkamos įstaigos, atstovaujančios pilietinę visuomenę, ir įstaigos, atsakingos už socialinės įtraukties, pagrindinių teisių, lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą
1.	A tikslas	2019-05-23	ŽŪM, ŽUIKVC	ŽŪR, LDAA, LŽŪKT, LPA, LEŪA, LMGAGA, LŠŪS, LŠA, LVK, LŽŪBA, LŪS, LGAA, LIETUVOS GAMTOS FONDAS, JŪJS	
2.	B tikslas	2019-05-28	ŽŪM, ŽUIKVC	LGAA, LVK, LŪS, ŽŪR, VDU ŽŪA, LŠA, LGPA, ŽŪK "PIENAS LT", LEŪA, LŽŪKT, LPGA, LPA, LMGAGA, LSMU, APLINKOSAUGOS KOALICIJA, LAMMC	
3.	C tikslas	2019-06-04	ŽŪM	ŽŪR, LSA, LVSA, VDU ŽŪA, LŠŪS, LŠA, ŽŪK "PIENAS LT", JŪJS, LEŪA, LPA, ŽŪK "Panevėžio aruodas", LMGAGA, LŽŪBA, LŪS, LPA "Pieno centras", UAB "VERSLO PROJEKTŲ CENTRAS", LŽŪKT, LGAA	
4.	D ir E tikslai	2019-06-06	ŽŪM, AM, AAA, EM	LŽŪKT, LMSA, LPA, LŽŪBA, LEŪA, LDAA, APLINKOSAUGOS KOALICIJA, ŽŪR, LGAA, LIETUVOS GAMTOS FONDAS, ŽŪR, ŽALIOSIOS POLITIKOS INSTITUTAS, KAPVIA, KPVKA	ŽALIOSIOS POLITIKOS INSTITUTAS
5.	F tikslas	2019-05-14	ŽŪM, AM, VSTT	LŽŪBA, LMSA, LŽŪKT, LŽŪKA "KOOPERACIJOS KELIAS", APLINKOSAUGOS KOALICIJA,	

				LEŪA, LSMU VA, ŽŪR, JŪJS, BAF, LMGAGA, LIETUVOS GAMTOS FONDAS	
6.	H tikslas	2019-05-09	ŽŪM, AM	LŪS, LGAA, VVGT, ATSKIROS VVG, VDU ŽŪA, ŽŪR, LŽŪKT, LMSA, LEŪA, UAB "ART21", LKTA	VVGT, ATSKIROS VVG
7.	I tikslas	2019-05-07	ŽŪM, MVMT, VATŽŪM, ŽUIKVC	LŪS, LGAA, ŽŪR, LDAA, LSMU VA, LKAA, LŽŪBA, LŽŪKT, LŠA, LEŪA, ŽŪK "PIENAS LT"	
8.	Kompleksinis tikslas	2019-05-30	ŽŪM, ŽUIKVC, VMVT	LAMMC, LSMU, LŽŪKT, VDU ŽŪA, APLINKOSAUGOS KOALICIJA, LIETUVOS GAMTOS FONDAS, LVK, KTU, ŽŪK "PIENAS LT", LGAA, LEŪA, LDAA, ŽŪR	
9.	Diskusinė grupė dėl rizikos valdymo ir finansinių priemonių	2019-05-21	ŽŪM, ŽŪPGF	LMGAGA, LŽŪKT, LEŪA, LPGA, PJŪJIS, LPA, LPGA, LDAA, UAB "ART21, LGAA	
10.	Parama jauniems ūkininkams	2021-04-30	ŽŪM, NMA	LJŪJS, ŽŪR, LŪS	
11.	Ekologinis ūkininkavimas	2021-05-06	ŽŪM, NMA, AM	ŽŪR, LŽŪKT, LEUA, LŪS, LJŪJS, LRTŽA, KAPVIA, LPGA, LGAA, LNŽNA, Dzūkų melioracijos statinių naudotojų asociacija, Tekšių r. ŪS, LŽŪBA, Raseinių Bitininkų Draugija "Bičiulis", Šakių rajono bitininkų draugija, ūkininkai, Žemės ūkio bendrovių, kooperatyvų atstovai, mokslininkai	NVO atstovai
12.	Lietuvos žemės ūkio skaitmeninimas	2021-05-07	ŽŪM, NMA	AgriFood, AllGrain, ART21, Benco, CSC telecom, Dojus group, Dotnuva, INVESTRA, Klasmann-deilmann, LGAA, LitMEA, LPK, LŪS, LŽŪBA, LŽŪKT, MRU, VDU, Vilniaus kolegija, Šiaulių	

				aruodas, ŽŪR, 30 ŽŪK Baltic Cereals, LDAA, EKVI, TELŠIŲ r. ŪS	
13.	Parama smulkiesiems ūkininkams	2021-05-13	ŽŪM, Alytaus r. savivaldybės administracija, Skuodo r. savivaldybės administracija	ŽŪR, LŽŪKT, LŪS, LJŪJS, LŽŪBA, LMŽSA, LVPŪA, LŠA, KAPVIA, LEŪA, LDAA, ŽŪK Pamario pienas, Telšių r. ŪS,	
14.	ŽŪŽIS	2021-05-20	ŽŪM, NMA, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra, Kaišiadorių r., Kauno m., Trakų r. savivaldybės	LŽŪKT, VDU, LSMU, VU, LAMMC, MPRC, ŽŪR, LMSA, LAAA, LEŪA, LŽŪBA, LMEA, LPGA, LŪS, Telšių r. ŪS, Auga Group, Kooperatyvas "Eko Tikslas", DOJUS group, AgriFood, Aplinkosaugos koalicija, Programa „Kurk Lietuvai" , LSA	LKBS, Trakų VVG, Panevėžio r. VVG, VVG "Radviliškio Lyderis", Molėtų r. VVG, Sūduvos VVG
15.	Susietoji parama	2021-06-17	ŽŪM	ŽŪR, LŪS, LŽŪBA, Lietuvos sėklininkystės asociacija, LŠA, LGAA, LMGAGA, LPGA, LVPŪA, LMŽSA, LDAA, LEŪA, KAPVIA, LŽŪKA „Kooperacijos kelias“ , UAB „Agrokoncernas“, ŽŪK „Kėdainių krašto cukriniai runkeliai“, Kooperatyvas "Eko Tikslas", ŽŪK AGROLIT, ŽŪK "Pienas LT", UAB "Dembavos medelynas", EKVI, LSMU	
16.	VR, GAAB, ekoschemos	2021-07-08	ŽŪM, NMA, AM, VĮ	Lietuvos gamtos fondas, BAF, Gamtos apsaugos asociacija "Baltijos vilkas",	VšĮ Gamtos paveldo fondas, Asociacija "Viva Sol"

			Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, APVA, VSTT, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija	AAPC, VšĮ Žiedinė ekonomika, Aplinkosaugos koalicija, LOD, GTC, LAMMC, VDU, VU, ŽŪR, LŽŪT, LŽŪBA, LEŪA, LMŽSA, LNŽNA, LNTŽA, LPA, LKAA, LDAA, LŪS, Telšių r. ŪS, LJŪJS, Raseinių Bitininkų Draugija "Bičiulis", ūkininkai, Kooperatyvas "Eko Tikslas", AUGA group, UAB Dotnuva Baltic, UAB Alfa Agro	
17.	LEADER priemonė	2021-09-24	ŽŪM		VVGT, Akmenės r. VVG, Plungės r. VVG, Sūduvos VVG, Kauno r. VVG, Ignalinos r. VVG, VVG "Pajūrio kraštas", Rokiškio r. VVG, Vilniaus r. VVG
18.	VR, GAAB, ekoschemos	2021-10-14	ŽŪM, NMA, AM, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, APVA, VSTT, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija, Anykščių, Varnių,	LŽŪKT, LAMMC, VDU, VU botanikos sodas, LSMU, EKVI, GTC, AAPC, Aplinkosaugos koalicija, AAPC, LOD, LAAA, UAB Dotnuva Baltic, UAB AUGA group, Pienas LT, UAB Agrokoncerno grūdai, UAB Agrokoncerno grupė, UAB Alfa Agro, ŽŪK "Lietuviško ūkio kokybė", ŽŪK „Joniškio aruodas“, ŽŪK “Lagrenas”, Kooperatyvas "Šiaulių aruodas", Ginkūnų agrofirma, ŽŪB „VAZNIŠKIAI“, Kėdainių rajono Ažytėnų ŽŪB, ŽŪR, LŽŪK, LŪS, LMŽŪSA, LŠA, LGPPA, LGAA, LEŪA, LVPŪA, LDAA, LRAPA, Lietuvos verslinių sodų asociacija Vaisiai ir uogos, KAPVIA, LNŽNA, LNTŽA, LNŪGAA,	Kauno r. VVG, VšĮ Gamtos paveldo fondas

			Panemunių, Vištyčio, Metelių, Dubysos, Tytuvėnų regioninių parkų direkcijos, Žuvinto biosferos rezervato direkcija, Regioninės plėtros departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Anykščių r., Kelmės r., Ukmergės r., Druskininkų, Rokiškio r., Skuodo r., Biržų r., Rokiškio r., Raseinių r. savivaldybės	LJGGA, LPA, LMGAGA, LKAA, Šakių rajono bitininkų draugija, LZŪBA, LZŪKA, ŪKININKAI	
19.	Susitikimas su KRK dėl SP pažangos ir finansinio plano	2021-11-10	ŽŪM, KRK		
20.	GAAB	2021-11-18	ŽŪM	ŽŪR, ŽŪT, mokslininkai	
21.	Ekoschemos	2021-11-23	ŽŪM	ŽŪR, ŽŪT, mokslininkai	

22.	Parama ūkininkaujantiems nederlingose žemėse	2021-11-30	ŽŪM, KRK	LNŽNA	
23.	VR	2021-11-30	ŽŪM	ŽŪR, ŽŪT	
24.	Miškų ūkis	2021-12-07	ŽŪM	LMSA	
25.	Bitininkystės sektorius	2021-12-10	ŽŪM	LBS, LBPA, Eurocentro bitė	
26.	Vaisių ir daržovių sektorius	2021-12-13	ŽŪM	LDAA, LUAA, ŽŪR, ŽŪK AGROLIT	
27.	GAAB	2022-04-21	ŽŪM, NMA, AM, AAA, Skuodo r. savivaldybės administracija	LŽŪBA, LNŽNA, LGAA, LAAMC, LŪS, APLINKOSAUGOS KOALICIJA, VDU ŽŪA, LJŪJS	
28.	Ekoschemos I	2022-04-26	ŽŪM, NMA, AM, AAA	LNŽNA, LAMMC, LŪS, VDU ŽŪA, LRŽŪR, LJŪJS, LVPŪA, LEŪA	
29.	Ekoschemos II	2022-04-28	ŽŪM, NMA, AM, AAA	LAMMC, LŪS, VDU ŽŪA, LRŽŪR, LJŪJD, LVPŪA, LEŪA, LJGGA, Telšių r. ūkininkų sąjunga, LVSA, LNŽNA, Aplinkosaugos koalicija, LŽŪBA, LVPŪA	
30.	Gamybinės investicijos ir kartų kaita	2022-05-03	ŽŪM, LRS, Valstybinių miškų urėdija, LR valstybės kontrolė	LŪS, LNŽNA, LŽŪT, VDU, LEŪA, Telšių r. ūkininkų sąjunga, LŪR, MPA, LGPPA, LŽŪKA „Kooperacijos kelias“, ŽŪK "Pienas LT", ŽŪK "Lietuviško Ūkio Kokybė"	
31.	Tiesioginės išmokos, Pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama, MPŪV	2022-05-05	ŽŪM, AM, NMA, LRS	BAF, LRŽŪR, LŽŪBA, LNŽNA, VDU, PUA	

32.	Negamybinės investicijos	2022-05-10	ŽŪM, AM, LRS, VSTT	LŽŪBA, LMSA, LJGGA, LAMMC, LNŽNA, BAF, LNŪGAA, UAB „Genetiniai išteklių“, LAAA	
33.	GAAB, ekoschemos	2022-05-12	ŽŪM	LŽŪT, LJGGA, LŽGGA, LPGA, LŽŪBA, LGAA, LŪS	
34.	GAAB, ekoschemos	2022-05-13	ŽŪM	ŽŪR, LMSA	
35.	LEADER ir sumanūs kaimai	2022-05-16	ŽŪM, LRS	EKVI	Akmenės r. VVG, Sūduvos VVG, Kauno r. VVG, Rokiškio VVG, Pajūrio kraštas VVG, Vilniaus r. VVG, Alytaus r. VVG

Pastaba: šioje lentelėje pateiktas nepilnas susitikimų sąrašas, nes dalis susitikimų nebuvo protokoluoti